

Cilt 9, Sayı 17, Haziran 2021

Makale Adı /Article Name

MUHASEBE MESLEK
MENSUPLARININ COVID-19
PANDEMİ KRİZİNİ VE ETKİLERİNİ
MESLEKİ AÇIDAN
DEĞERLENDİRMELERİ: MUŞ İLİNDE
BİR ARAŞTIRMA

PROFESSIONAL ASSESSMENTS of
ACCOUNTING PROFESSIONALS of
COVID-19 PANDEMIC CRISIS AND
ITS IMPACTS: A RESEARCH IN MUŞ

Yazar

Nazan GÜNGÖR KARYAĞDI

Öğretim Görevlis., Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, e-mail: ngkaryagdi@beu.edu.tr, ORCID NO: 0000-0003-3938-4147

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 25 Mart 2021

Kabul Tarihi: 18 Mayıs 2021

Yayın Tarihi: 30 Haziran 2021

Kaynak Gösterme

Güngör Karyağdı, N. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma.

Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (1), s.20-40.

Nazan Güngör Karyağı- Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma

Öz

2019 yılının sonlarında ortaya çıkan ve tüm Dünya ülkelerini ekonomik açıdan etkisi altına alan Covid-19 Pandemi Krizi, ülkemizi de ekonomik olarak etkilemiştir. Ülkemizdeki muhasebe meslek mensupları da bu süreçten olumsuz etkilenmişlerdir. Bu çalışmada, tüm dünyada ve ülkemizde yaşanan Covid-19 Pandemi Krizinin muhasebe mesleğine ve mesleğin süreç içerisindeki işleyişine olan etkilerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede, muhasebe mesleğini icra eden meslek mensuplarının görüşlerine değinilmiştir. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, Muş ilinde aktif olarak çalışan muhasebe meslek mensupları çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında nicel veri yöntemlerinden olan anket çalışması yapılmış ve elde edilen veriler SPSS 20 programında analiz edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada tanımlayıcı istatistik analizlerden olan frekans, ortalama ve standart sapma yöntemleri kullanılmış olup araştırmaya ilişkin belirlenen hipotezler için ise ki kare analizleri yapılmıştır. Elde edilen verilere göre pandemi süreci, muhasebe meslek mensuplarını gerek işlerin işleyişi açısından gerekse maddi açıdan oldukça olumsuz yönde etkilemiştir. Meslek mensuplarının tahsilat yapılamaması, gelir elde etmede sıkıntuların ortaya çıkması, işyerlerinin geçici olarak hizmet vermemesi ve buna bağlı olarak mükellef sayılarında azalma olması, işletmelere danışmanlık yapma gibi iş yükünü arttıran ek işlerin ortaya çıkması gibi bir takım sorunlarla karşı karşıya kaldıkları tespiti yapılmıştır. Bu çalışmanın, yaşanan olumsuz süreçten dolayı muhasebe mesleğinde ortaya çıkan sorunların tespitinin yapılması yönünde etkili olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Mesleği, Meslek Mensubu ve Pandemi, Tahsilat

Abstract

The Covid-19 Pandemic Crisis which emerged at the end of 2019, affected all countries of the world and our country economically. Accounting professionals in our country have also been adversely affected by this process. In this study, it is aimed to examine the effects of the Covid-19 Pandemic Crisis on the accounting profession and the functioning of the profession in the process. In this context, the opinions of the members of the profession who carry out the accounting profession are mentioned. In line with the purpose of the study, professional accountants working actively in the province of Muş were included in the study. Within the scope of the research, a survey study which can be named as one of the quantitative data methods, was conducted and the data obtained was tried to be analyzed in SPSS 20 program. In addition; frequency, mean and standard deviation methods which are among the descriptive statistical analyzes, were used in the study and chi-square analyzes were made for the hypotheses determined in the research. According to the data obtained, the pandemic process has negatively affected the professional accountants both in terms of the functioning of the business and financially. It has been determined that the members of the profession face a number of problems such as the inability to make collection, difficulties in obtaining income, the time restrictions on service durations, the resulting decrease in the number of taxpayers, increase the workload such as consulting businesses. It is thought that this study will be effective in determining the problems that arise in the accounting profession due to the negative process experienced.

Keywords: Accounting, Accounting Profession, Professional Staff, Pandemic, Collection

Giriş

Covid-19 hastalığı olarak tanımlanan bu bulaşıcı hastalık, Aralık 2019 tarihinde Çin'de ortaya çıkmış ve kısa sürede tüm dünya ülkelerini olumsuz bir şekilde etkilemeye başlamıştır. Bulaşma özelliği yüksek düzeyde olan bu hastalık, Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünyaya hızla yayılmıştır. Bu yayılma sonucunda, ülkelerde bir dizi önlemler alınmaya başlanmıştır. Sağlıktan ekonomiye, eğitimden sosyal hayata kadar birçok alanda kısıtlamalar uygulanmaya başlanmıştır. Büyük bir tehdit olarak ortaya çıkan Covid-19 salgını bireylerin yaşam faaliyetlerini kısıtlamış ve küresel bir problem haline gelmiştir.

Bu süreçte yaşanan en büyük problemlerden biri de ekonomik alanda yaşanan sıkıntılar olmuştur. Ekonomide büyük bir öneme sahip olan işletmeler ve devlet arasındaki iletişimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlayan muhasebe meslek mensuplarının önemi bu noktada bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Muhasebe meslek mensupları, ekonomik anlamda verilen mücadelede işletmelere gerek danışmanlık yaparak gerekse devlet-mükellef arasındaki iletişimi sağlayarak ekonomik faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlamaktadırlar.

Pandemi sürecinde yaşanan sorunlardan dolayı devlet tarafından bir takım önlemler alınmış ve bu önlemler çerçevesinde bazı alanlarda da dijitalleşme hız kazanmıştır. 2019 yılının sonlarında ve 2020 yılında Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) öncülüğünde özel sektörde dijitalleşme başlamış ve e-dönüşüm kapsamı artık daha geniş bir alan bulmuştur. Pandemi süreciyle birlikte daha önce kullanım alanı olan ancak çok yaygın olmayan e-defter, e-fatura, e- arşiv, e-müstahsil makbuzu, e-serbest meslek makbuzu gibi elektronik belgelerin kullanımı mükelleflerce daha da benimsenmiş ve yaygın hale gelmiştir. İşte tam da bu noktada mükelleflere danışmanlık adıyla yol gösterici kilit rol oynayan meslek grupları muhasebe mesleğini icra eden gruplar olmuştur. Bu bakımdan yapılan bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının pandemi sürecinde gerek devlete gerekse mükelleflere yardımcı olurken ve kendi işlerini yaparken ne gibi sıkıntılarla karşı karşıya kaldıkları incelenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede, Muş İlinde aktif olarak çalışan muhasebe meslek mensuplarına araştırmanın amacını ortaya koymak adına bir anket çalışması uygulanmış olup; çalışma sonucunda elde edilen veriler SPPS 20 paket programında analize tabi tutulmuştur. Yapılan analizler sonucunda ise, karşılaşılan sorunlar yorumlanmaya çalışılmıştır.

1. Teorik Çerçeve: Muhasebe Kavramı Ve Muhasebe Mesleği

Muhasebe kavramı, herhangi bir işletmenin elinde bulundurduğu kaynakların kullanılmasıyla ilgili olan, bu kaynaklardan sağlayacağı ekonomik işlemler sonucunda ortaya çıkan finansal etkileri ilgili kişilere bilgi vermek amacıyla aktaran sistem olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca muhasebe, ekonomik faaliyetleri ve işleyişlerini kaydetme, sınıflandırma, özetleme, raporlama ve elde edilen sonuçların analiz edilerek yorumlanması süreci olarak da tanımlanır (Sevilengül, 2009, s.3-4).

Muhasebe, işletmeler için mali raporları içerir ve bu raporlar işletmelerin işletme içi ve dışı kararlarında etkili olan unsurlardan biri olarak görülür (Karacan, 2014, s.59). Maliye, finans, işletme, bankacılık gibi birçok iktisadi alanda ülke

Nazan Güngör Karyağdı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma*
ekonomisine katkı sağlayan muhasebe bilgi sistemi oldukça önemlidir (Özçelik, 2020). Bu bilgi sistemiyle alakalı işlemlerin yapılması da oldukça önem taşıyan bir konu olduğundan bu işi yapanlar da alanında uzman ve yetişmiş bireyler olarak görülmektedir. Bu işi yapan bireyler gerek devlet tarafından gerekse toplumca muhasebe mesleğini icra eden meslek mensupları olarak tanımlanmaktadır.

Dünya'da ilk olarak 18.yy sonlarında ortaya çıkan bu meslek, sanayinin gelişimine paralel olarak ortaya çıkan büyük işletmelerin kurulması ve bunların muhasebe bilgi sistemine olan ihtiyaçları doğrultusunda gelişmeye ve önem kazanmaya başlamıştır. Ve bu meslek, 19.yy ortalarından itibaren örgütlü bir meslek konumuna gelmiştir (İlliez, 2020). Muhasebe mesleğinin konusu, ülke içerisinde bulunan özel ve kamu sektörlerinin ekonomik yönlü olan bütün faaliyetlerini kapsayan ve yürütülmesine katkı sağlayan bir sistemdir. bakımdan, muhasebe ile ilgili yapılması gereken bütün işlemleri yerine getirmekle mükellef olan ve bu mesleği icra eden birey ya da bireylere muhasebe meslek mensubu adı verilmektedir.

Muhasebe meslek mensupları, yapılması gereken bütün faaliyetleri kanunun belirlemiş olduğu yasalara, yönetmeliklere, muhasebe ilke ve kurallarına, muhasebe standartlarına uygun olacak şekilde yerine getirmekle yükümlüdürler. Bu faaliyetleri gerçekleştirirken, üstlendikleri sorumluluklarında farkında olmalı ve karar alırken bağımsız davranmalı, güvenilir ve doğru kararlar vermelidirler (Yıldız, 2010). Bu mesleği icra eden meslek mensupları, sorumluluklarının bilince olarak mesleki faaliyetlerini büyük titizlikle yerine getirmelidirler. Bunun nedeni, bu meslek mensuplarının tüm topluma karşı sorumluluk taşımış olmalarıdır.Yani sadece beraber çalıştıkları işletmelere karşı değil tüm toplum bireyelerine karşı sorumluluk taşımaktadırlar. Muhasebe sisteminin elde ettiği mali tabloların ve raporlamaların güvenilirliği ve doğruluğu işletme sahipleri için ne kadar önemli ise toplum için de ekonomik göstergeleri ortaya çıkardığından dolayı oldukça önemlidir. Bu bakımdan mesleki olarak kendini geliştirmiş, alanında uzmanlaşan ve sorumluluklarını üstlenen bireyler elde ettiği verileri doğru ve güvenilir bir şekilde kaydedip ,sunacaktır (Polat, 2020).

İşletmelerin alacaklarını ve borçlarını inceleyen muhasebe bilgi sistemini kullanan meslek mensupları, işletmenin yapmış oldukları faaliyetlerin daha etkin ve karlı bir şekilde yapılmasında işletmeye yardımcı olur.Bu bakımdan işletmeler açısından oldukça önemli bir role sahiptirler (Ertaş , 2007, s.118). Toplumda ekonomik kaynakların dağılımının sağlıklı olabilmesi ve toplumdaki bütün kesimlerin ihtiyaçlarını giderebilmesi,mali tabloların güvenilir ve dürüst bir şekilde sunulmasıyla sağlanır. Bu durum muhasebe meslek mensuplarının toplum için taşıdığı önemin bir göstergesi olarak görülmektedir. Çünkü, işletmelere sunulmuş olan mali bilgilerin hatalı, yanlış ya da eksik bir şekilde sunulmuş olması ekonomik açıdan adaletsiz bir dağılıma ve kayıt dışı faaliyetlere sebep olmaktadır. Toplum refahı için önem arz eden ekonomide kayıt dışı olumsuz etkilerin olması toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle kayıt dışı ekonomi önlenmesi gereken konular arasında yer almaktadır. Devlete ve topluma ekonomik konularda yardımcı olacağından muhasebe meslek mensupları titiz davranmak zorundadırlar. Bunlardan dolayı muhasebe mesleği, mali nitelikteki olayların düzenli bir şekilde yürütülmesinde, vergi gelirinin artmasında ve ekonomide önemli gelişmelere bağlı olarak ülke ve toplumın kalkınmasında doğrudan etkiye sahip olan mesleklerin başında gelmektedir (Terzi, 2010).

Bütün meslek mensuplarında olduğu gibi muhasebe meslek mensuplarının da gerekli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Muhasebe mesleğinin yerine getirilebilmesi için muhasebe alanında gerekli ve teknik bilginin yeterli düzeyde olması gerekir. Her meslek mensubunun mesleğe ilişkin nitelikleri farklılık arz eder. Ancak muhasebe mesleğinin yerine getirilmesi için gereken bazı şartlar vardır, bunun bütün meslek mensuplarında olması mesleğin doğru ve güvenilir bir şekilde icrası için oldukça önem taşımaktadır. Bu özellikler aşıağıda yer almaktadır:

- Önlisans ya da lisans düzeyinde eğitime sahip olmak,
- Muhasebe alanında stajını yapmış olmak,
- Muhasebe meslek mensuplarının taşıması gereken mesleki niteliklere sahip olmak,
- Mesleği icra edebilmek için gerekli sınavları başarı ile tamamlamış olmak,
- Uzmanlaşabilmek için yeterli bilgi ve donanıma sahip olmak,
- Bu alanda gerekli saygınlığı elde etmiş olan birimlere bağlı olmak,
- Yasal sorumluluklara sahip olmak,
- Alanıyla ilgili her türlü kanun kurallarına uyum sağlama,
- Bulunduğu ülke ve toplumun çıkarlarını ön planda tutmak
- Kamu ve toplum tarafından kabul görme,
- Alanında devamlı araştırmalar yaparak, güncel bilgileri takip etme ve kendini geliştirme (Dağlı, 2013).

Gelişen ekonomik faaliyetler, yaşıanan toplumsal olaylar (Covid-19 Salgını buna örnek olarak gösterilebilir), ekonomik krizlerle beraber sosyal, finansal ve teknolojik gelişmelere paralel olarak gerek toplumda gerekse ticaret hayatında muhasebe mesleğinin önemi ve konumu giderek artmıştır (Ayboğa, 2003). Özellikle son yıllarda işletmelerin finansal olaylara ilişkin gelişen amaçları ile bu mesleğe olan ihtiyaç daha da artış göstermiştir (Polat, 2020). Bununla beraber, yeni teknolojilerin ortaya çıkması, benimsenmesi ve buna paralel olarak müşteri beklenti ve isteklerinin değişmesi, meslek mensuplarının daha dinamik, daha değişken ve daha uzmanlaşmış olması gerekliliğini de ortaya çıkarmıştır. Defter tutmanın yanısıra hizmet verilen işletmelerin mali yapısının bilinmesi, rapor verme, mali kaynakları daha etkin ve verimli kullanma seçenekleri hakkında mükellefler, alanında en uzmanlaşmış muhasebeci ve mali müşavirlere yönelmektedirler (Yalçın, 2012). Pandemi sürecinde de yaşıanan ekonomik sorunlardan dolayı mükellefler, kendilerine krediler, ödemeler vb. noktalarda danışmanlık yapacak ayrıca dijitalleşmeye bağlı olarak etkin hizmet verecek muhasebecilerle çalışmayı tercih etmektedirler.

2.Literatür Taraması

Muhasebe meslek mensuplarının yaşıadığı sorunlara ilişkin yapılan çalışmalar incelendiğinde bir çok çalışmanın mevcut olduğu görülmektedir. Ancak gelişen çağa ve yaşıanan olaylara bağlı olarak mesleki açıdan yaşıanan sorunlarda değişimlerin yaşanacağı kaçınılmaz bir durumdur. Bu bakımdan çalışmanın bu bölümünde konuya ilişkin yapılan araştırmalara ve sonuçlara yer verilmektedir.

Işık, Özen ve Kabasuluk (2006) yılında yapmış oldukları çalışmalarında, Denizli ilinde aktif olarak çalışan muhasebe meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunları ortaya koymayı amaçlamışlardır. Ve bu kapsamda Denizli’de bulunan 450

Nazan Güngör Karyağdı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma*

meslek mensubuna amaçları doğrultusunda oluşturulan anket çalışmasını uygulamışlardır. Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının hizmet verdikleri mükelleflerle finansal açıdan sıkıntı yaşamaları, mesleğin eski cazibesinin kalmaması, bürokratik işlemlerin ve mevzuatın sık sık değişime uğraması, ağır iş yükünün olması ve meslek mensubu sayısının giderek artması gibi sorunların var olduğunu tespit etmişlerdir.

Arıkan (2006) çalışmasında, meslek mensuplarının sorunlarını araştırmaya yönelmiş ve bu kapsamda yaptığı çalışmada, meslek mensuplarının ağır sorumluluk taşıdıklarını ve bu nedenle aileleri, özel hayatlarından fedakarlıklar yaptıklarını tespit etmiştir. Meslek mensuplarının ağır iş yükünün olduğunu, zaman açısından sıkıntı yaşadıklarını belirlemiştir. Buna istinaden de yapılacak düzenlemelerle bu sorunlarının azalacağı yönünde önerilerde bulunmuştur.

Kalaycı ve Tekşen (2006) çalışmalarında, Isparta ilindeki muhasebe meslek mensuplarına yönelik yaptıkları çalışmada, meslek mensuplarının sürekli değişikliğe uğrayan mevzuatı takip etme noktasında sorunlar yaşadıklarını, mükelleflerin diğerlerine göre az vergi ödeten muhasebeciye yönelmesi ve bunun da muhasebeciler arasında haksız rekabet gibi sorunları doğurması, hak ettikleri ücreti alamamaları, vergi konusunda maliye ile birlik içinde çalışmadığı gibi sorunların olduğu ortaya çıkmıştır.

Tetik ve diğerleri (2008), Antalya ilinde çalışan meslek mensuplarına anket çalışması uygulamıştır. Bu kapsamda 121 muhasebe meslek mensubu ankete katılım sağlamıştır. Yapılan anket çalışmasında, mükelleflerin gereken ödemeyi yapmaması, alanında uzman ve eğitilmiş elamanın yeterli olmaması, meslek mensupları arasında haksız rekabetin olması gibi bir takım sorunları tespit etmiştir.

Bilen (2008) yılındaki çalışmasında, Doğu Anadolu bölgesinde yer alan muhasebecilerin sorunlarını araştırmayı amaç edinmiştir. Ve muhasebe meslek mensuplarının yaşadıkları en önemli sorunların mükelleflerden alacakları noktasında sıkıntı yaşamaları, kalifiyeli eleman yetersizliği, belgesiz muhasebe çalışma durumlarının olması gibi sorunlara yer vermiştir.

Öztürk vd. (2011), çalışmalarında Ankara ilinde yer alan meslek mensuplarına dönük bir çalışma yapmış ve yaşanan sıkıntıları belirlemeye çalışmıştır. Muhasebe meslek mensuplarında tükenmişlik sendromunun var olduğunu bunun da duygusal anlamda tükenmeye sebep olduğu yönünde sorunların tespiti yapılmıştır.

Özulucan vd.(2010) yılında yaptıkları çalışmalarında, Türkiye’de mesleği icra eden 1395 kişiye anket uygulamış ve çeşitli sorunların yaşandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sorunlar, uygulamada karşılaşılan yetersizlikler, meslek odası ile ilgili yaşanan bir takım sorunlar, muhasebe standartlarının karmaşık olması, algılanması ve uygulanmasındaki sıkıntılar, elektronik ortamda yaşanan sıkıntılar, prim ve vergi ödeme konularındaki sorunlar, akademik camia ve meslek mensupları arasındaki iletişim eksikliği gibi bir çok sorunun olduğu ortaya çıkmıştır.

Bilici ve Aydemir (2011), çalışmalarında Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde çalışan muhasebe meslek mensuplarını örneklem olarak seçmiş ve anket çalışması ile araştırmalarına yön vermişlerdir. Araştırma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının en önemli sorunlarının vergi dairesi ile yaşanan olumsuz ilişkilerden kaynaklı sorunlar olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmada meslek mensuplarının

Nazan Güngör Karyağdı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma*
eğitim noktasındaki yetersizliği gidermek adına hizmet içi eğitim alma beklentilerinin olduğunu ve bunu da TÜRMOB-TESMER aracılığıyla sağladıklarını tespit etmiştir.

Bıyan (2012) yılındaki çalışmasına göre, meslek mensuplarının olduğundan daha fazla mesaiyle çalıştıklarını, tahsilat sorunu yaşadıklarını, alanında kalifiyeli eleman bulamadıklarını, mesleği icra edenler arasında yaşanan haksız rekabetin ileri düzeyde olduğunu, mesleğe ilişkin yasa, tüzük ve yönetmeliklerin yeterince açık ve anlaşılır olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca TÜRMOB'un meslek mensuplarının haklarını korumada yetersiz olduğunu belirlemiştir.

Gökgöz ve Zeytin (2012), Bilecik ve Yalova illerinde çalışan meslek mensuplarını araştırmalarına dahil ederek karşılaşılan sorunlara yer vermişlerdir. Çalışma verilerine göre, katılımcı meslek mensuplarının karşılaştıkları en önemli sorunların başında iş yükünün fazla olması gelmektedir. Ayrıca, devlet dairelerindeki bürokratik işlemlerin fazla olması, hizmet karşılığı alınan ücretlerin az olması ve zamanında tahsil edilememesi, mükelleflerin evrakları zamanında teslim etmemesinden kaynaklı ceza sorunlarının olması gibi bir takım sorunlar da çalışmada tespit edilen diğer sorunlardır.

Aydemir (2015) araştırmasında, 428 meslek mensubuna anket çalışması uygulamış ve bir takım sorunlara değinmiştir. Bunlar, iş yükünün ağır olması ,mükelleflerin ödemeleri yapmaması yada zamana riayet etmemeleri, mesleki yeterlilik ve sorumluluğun fazla olması ancak buna karşın hizmet ücretinin düşük olması gibi sorunlardır.

Gündüz ve zen (2016), çalışmalarında Uşak ilinde yer alan muhasebe meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunlara ve bu kapsamdaki beklentilerine yer vermişlerdir. Çalışma sonucunda, meslek mensuplarının mesleği icra edenler arasındaki haksız rekabetten, ağır iş yükünden dolayı özel hayatlarına zaman ayıramamalarında,mükelleflerin defterleri zamanında teslim etmemesi ve ücret ödemelerinde hassas davranmamaları gibi konulardan şikayetçi oldukları tespiti yapılmıştır. Mesleğe hak edilen değerin verilmesi,standartlarda değişiklik yapıldığında mesleki olarak eğitim olanaklarının arttırılması ve haber verilmesi, bürokratik işlemlerde azalma olması, vergi mevzuatında değişiklik yapılması halinde meslek mensuplarının da bilgisine başvurulması gibi beklentiler de çalışmada elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır.

Yapılan alışamalara bakıldığında genel olarak benzer sorunların var olduğunu, bu noktada ilgili kurumlar tarafından gerekli önemlerin alınmadığını ve sorunları gidermek adına çalışmaların yapılmadığını görmekteyiz. Ayrıca yaşanan sorunlar, çağa göre ve ekonomik,toplumsal olaylara göre değişiklik göstermektedir. Bunun güzel rneği de, ülkemizi ve tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemi Sürecinin mesleği hangi noktalarda etkilediği ve bu süreçte ne gibi sorunlar yaşandığıdır. Bu bakımdan bir sonraki bölümde bu süreçte meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunlara yer verilmektedir.

3.MUŞ İLİNDEKİ MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmadaki temel amaç, ülkemizde etkisini büyük ölçüde hissettiren Covid-19 Pandemi krizinde muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerini yerine getirirken yaşadıkları sıkıntıları tespit etmektir.

3.2.Araştırmanın Önemi

Muhasebe meslek mensuplarının toplumda yeri oldukça önemlidir. Gerek devlete karşı gerekse hizmet verdikleri işletmelere karşı olan sorumluklarını başarılı bir şekilde üstlenmeleri toplumsal refah açısından büyük önem arz etmektedir. Son on yıl içerisinde literatürde muhasebe meslek mensuplarının yaşadıkları sorunlara yönelik bir takım çalışmalar mevcut olmakla beraber, toplumu her açıdan olumsuzca etkileyen pandemi gibi zorlu günlerin mesleki açıdan zorluklarını ortaya çıkarmasından dolayı literatüre katkı sağlaması bakımından çalışma önem arz etmektedir.

3.3. Evren ve Örneklem

15.03.2021 tarihi itibarıyla TÜRMÖB verilerine göre Türkiye’de aktif olarak çalışan 113.993 SMMM bulunmaktadır (Türmob , 2021). Bu kapsamda, Muş ilinde aktif olarak çalışan muhasebe meslek mensupları (SMMM) bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Muş ilinde bulunan 51 SMMM ile yüz yüze görüşülerek anket çalışması yapılması amaçlanmıştır ve pandemi sebebiyle toplamda 8 meslek mensubu görüşmeyi kabul etmemiştir . Bu nedenle 51 meslek mensubundan sadece 43 meslek mensubu ile anket uygulaması yapılmıştır. Bu evrenin yaklaşık %85 ‘lik kısmına ulaşıldığının göstergesidir. Çalışmada yer analizler, 43 anket üzerinden gerçekleştirilmiştir.

3.4. Araştırmanın Yöntemi ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, veri toplama amacıyla anket yöntemi kullanılmıştır. Öncesinde katılımcılar telefon ile aranış ve randevu alınarak yüz yüze görüşme talep edilmiştir. Yüz yüze görüşme talebinin yapılması ise, ankete katılım sağlayan SMMM’ lerde kısa sürede dönüş alınmasının sağlanmasıdır. Yapılan çalışmada uygulana anket formu, literatür taraması sonucu oluşturulmuş olup iki bölümden meydana gelmektedir. Formun birinci bölümünde yer alan ilk 7 soru muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerine yönelik iken; 8-17 sorular ise pandemi sürecinde karşılaşılan bir takım sorunların mesleğe ve işleyişine olan etkilerini değerlendirme amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümü ise, pandemi sürecinin mesleki açıdan ortaya çıkardığı olumsuzlukların 5’li likert ölçeği kapsamında değerlendirilmesine yönelik hazırlanmış ve “1=Kesinlikle Katılmıyorum”, “2=Katılmıyorum”, “3=Kararsızım”, “4=Katılıyorum”, “5=Kesinlikle Katılıyorum” seçenekleri ile oluşturulmuştur.

Anket çalışmasında elde edilen veriler, SPSS 20 programında analize tabi tutulmuş olup; tanımlayıcı istatistiki analizlerden olan frekans, ortalama ve standart sapma yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca araştırmaya ilişkin belirlenen hipotezler için ki kare analizleri yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach Alpha değeri tespit edilmiştir. 27 sorudan oluşan anketin güvenilirlik sonucu aşağıda verilmiştir.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,832	,816	27

Güvenilirlik katsayısı 0,60 üzerinde ise anket güvenilir demektir. Anketi alışması için belirlenen güvenirlilik düzeyi, 832 olduğundan oldukça yüksek güvenilirlik olduğu grlmektedir.

3.5.Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Anket çalışmasına katılımcı olarak destek sağlayan SMMM'lerin verdikleri cevaplarda samimi oldukları ve pandemi sürecinde mesleki olarak karşılaştıkları sorunların neler olduğunun yansıtıldığı varsayılmıştır. Araştırmanın sadece Muş ilinde aktif olarak alışan SMMM'leri kapsamaması ve yaşanan pandemi sürecinden dolayı söz konusu ilde bile katılım oranının %100 olmaması bir sınırlılıktır.

3.6. Araştırmada Elde Edilen Bulgular ve Yorumlanması

Bu bölümde, "Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini ve Etkilerinin Mesleki Açıdan Değerlendirmelerine zerine Bir alışma: Muş İlinde Bir Araştırma" adlı çalışmada yapılan 43 adet anket çalışmasından elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.6.1. Demografik Bilgiler

Araştırmanın bu bölümünde örneklem içerisinde yer alan katılımcıları tanımlayan demografik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1.Katılımcıların Demografik zellikleri

Nazan Güngör Karyagdı- Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma

		N	%
Cinsiyetiniz	Erkek	35	81,4
	Kadın	8	18,6
	Toplam	43	100
Yaşınız	29 ve altı	13	30,2
	30-39	17	39,5
	40-49	9	20,9
	50 ve üstü	4	9,4
	Toplam	43	100
Eğitim durumunuz	Lisans	37	86,0
	Lisansüstü	6	14,0
	Toplam	43	100
	SMMM	43	100
	Toplam	43	100
Mükellef Sayınız	0-49	6	14,0
	50-99	7	16,2
	100-149	18	41,9
	150 ve üstü	12	27,9
	Toplam	43	100
Mesleki Deneyim süreniz	5 yıl ve altı	19	44,2
	6-10 yıl	9	20,9
	11-15 yıl	3	7,0
	16 yıl ve üstü	12	27,9
	Toplam	43	100
Çalışan sayınız	3-5	31	72,1
	6-8	10	23,3
	9 ve üstü	2	4,6
	Toplam	43	100

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında, 43 katılımcının 35'inin erkek ;8'inin ise kadın olduğu görülmektedir. Yaş özelliğine göre sınıflandırmada ise en yüksek orana sahip %39,5 ile 30-39 yaş aralığıdır. Katılımcıların SM ve SMMM olarak çalışabilmesi için önemli şartlar içerisinde yer alan eğitim durumlarına bakıldığında ise %86 oranlar 37 katılımcının lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. SMMM olarak çalışan meslek mensuplarından 43'ü ise SMMM olarak çalışmaktadır. Meslek mensuplarının mükellef sayılarına ilişkin değerlendirme yapıldığında ise çoğunluğun mükellef sayısının 100-149 aralığında olduğu belirlenmiştir. Bu durumu, ilgili soruya verilen yanıtın yapılan frekans analiz sonucundan %41,9 oranında olması doğrulamaktadır. Katılımcıların meslek deneyim sürelerini öğrenmeye yönelik yöneltilen soru sonucunda %44,2 oranla mesleki deneyimin 5 yıl ve altı olduğu cevabının il sırada yer aldığı görülmektedir. Muhasebe bürolarında çalışan sayılarının ne kadar olduğunu belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen yanıtlara bakıldığında ise, %72,1 oranla birinci sırada 3-5 arası çalışan sayısı olduğu tespiti yapılmıştır.

Tablo2. Pandemi Sürecinin Mesleğe ve İşleyişine Olan Etkilerinin Frekans Analizi

N	%		
Pandemi süreci çalışma sisteminizi nasıl etkiledi?	Olumlu	0	0
	Olumsuz	40	93,0
	Etkilemedi	3	7,0
	Toplam	43	100
Pandemi Sürecinde Hangi Çalışma Sistemini Uyguladınız?	Tam Mesai	35	81,4
	Uzaktan Çalışma	1	2,3
	Esnek Çalışma	4	9,3
	Kısmi Zamanlı Çalışma	3	7,0
	Toplam	43	100
Covid-19 Pandemi Döneminde Mükellef Sayınızda Azalma oldu mu	Evet	22	51,2
	Hayır	21	48,8
	Toplam	43	100
Covid-19 Pandemi Döneminde Mükellef	Birçok işyerinin tamamen kapanması	1	2,3

Nazan Güngör Karyagdı- Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma

Sayınızda Azalma Olmasının Nedenleri	Mükelleflerin işlerini başkalarına devretmesiyle muhasebe değişikliği yaşanması	1	2,3
	İş yerinin geçici olarak hizmet vermemesi	13	30,2
	Boş	21	48,8
	Toplam	43	100
Pandemi sürecinde mkelleflerinizle nasıl iletişim kurdunuz?	Telefon ile	39	90,7
	Randevu sistemi ile yüz yüze	4	9,3
	Toplam	43	100
Pandemi sürecinde evrakları teslim alma yönteminiz hangisidir?	Kargo ya da kurye aracılığıyla	11	25,6
	Kapıdan Alma	32	74,7
	Toplam	43	100
Pandemi sürecinde tahsilat noktasında skuntı yaşadınız mı?	Evet	36	83,7
	Hayır	1	2,3
	Kısmen	6	14,0
	Toplam	43	100
	Evet	22	51,2

Nazan Güngör Karyağdı- Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma

Pandemi sürecinde yapılacak işler konusunda aksaklık yaşadınız mı?	Hayır	0	0
	Kısmen	21	48,8
	Toplam	43	100
Pandemi sürecinde elde ettiğiniz gelir miktarında azalma oldu mu?	Evet	36	83,7
	Hayır	1	2,3
	Kısmen	6	14,0
	Toplam	43	100
Pandemi sürecinde personel sayısını azaltmak zorunda kaldınız mı?	Evet	6	14,0
	Hayır	30	69,8
	Kısmen	7	16,2
	Toplam	43	100

Pandemi sürecinin mesleğe ve işleyişine olan etkileri incelendiğinde ise, sürecin meslek mensuplarının çalışma sistemini oldukça olumsuz açıdan etkilediği görüşüne varılmıştır. Çalışma sistemini etkilemesini ölçmek amacıyla yöneltilen soruya verilen yanıtın %93 oranında olması bunu doğrular niteliktedir.” Pandemi Sürecinde Hangi Çalışma Sistemini Uyguladınız?” sorusuna verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, katılımcıların %81,4 oranının tam mesai uyguladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Pandemi sürecinde muhasebe meslek mensuplarının mükellef sayısında azalma olup olmadığı yönünde bir tespit yapmak amacıyla yöneltilen soruya verilen yanıtların % 51,2 oranında “Evet” olduğunu; %48,8 oranında ise “Hayır” olduğunu görmekteyiz. Oranlar birbirine yakın olmasına rağmen sürecin mükellef sayısını azaltmada az da olsa etkili olduğunu görmekteyiz. Azalma sebepleri incelendiğinde ise, işletmelerin geçici olarak hizmet vermemesi sebebinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Pandemi nedeniyle sosyal mesafe kurallarını uyma zorunluluğu her yerde olduğu gibi muhasebe bürolarında da önem gösterilen konular içerisinde yer almıştır. Ve bu durum, mükelleflerle olan iletişimi bir nebze de olsa etkilemiştir. Bu nedenle, mükelleflerle daha çok telefon yoluyla iletişim sağlanmış olduğu verilen yanıtların %90,7 oranında olmasından anlaşılmaktadır. Katılımcılar, mükelleflerinden gelen evrakları daha çok kapıdan almayı tercih etmişlerdir. Katılımcıların, tahsilat noktasında sıkıntı yaşayıp yaşamadıklarını ortaya çıkarmak amacı güdülmüş ve bu kapsamda yöneltilen soruya verilen yanıtların %83,7 oranına “Evet ” yanıtı olması tahsilatta sıkıntı yaşadıklarını açıkça göstermektedir. Yine yapılan işler noktasında sıkıntılar yaşanmış ve bu noktada

Nazan Güngör Karyağdı- Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma

verilen yanıtın oranı ise %51,2 ile “Evet” yanıtı olmuştur. Elde edilen gelir miktarında azalma olup olmadığını tespit etmek amacıyla sorulan soruya verilen yanıtın %83,7 ile “Evet” olması ve ilk sırada yer alması gelir noktasında sıkıntılar yaşandığını göstermektedir. Ayrıca tahsilat noktasında sıkıntı yaşanması ve gelir miktarında azalma olmasına ilişkin verilen yanıtların birbiriyle aynı olması ortaya çıkan bu olumsuzlukların birbirleriyle doğru orantılı olduğunu göstermektedir. Pandemi sürecinde birçok işletme çalışan sayısında azaltmaya gitmiştir. Muhasebe bürolarında bu durumun var olup olmadığını belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen yanıt %69,8 oranla “Hayır” olmuştur. Nedeni sorulduğunda, çalışan sayısının zaten az olduğu ve iş yoğunluğunun da çok olduğu görüşü savunulmuştur.

3.6.2. Pandemi Sürecinin Mesleki Açıdan Ortaya Çıkardığı Olumsuzluklara İlişkin Bilgiler

Covid-19 pandemi süreci, ülkemizde birçok alanda olduğu gibi ekonomik alanda da etkisini oldukça olumsuz açılardan ortaya çıkarmıştır. Ekonomik alanda sorun yaşayanların başında ekonominin temeli olan işletmeler ve bunlara katkı sağlayan kuruluşlar gelmektedir. Günümüzde birçok işletmenin muhasebe bilgilerini kayıt altına alan ve işlemlerin yasalara, kurallara, yönetmeliklere, standartlara uygun olarak işleyişine katkı sağlayanlar SM ya da SMMM olarak çalışan muhasebe meslek mensuplarıdır. Ve buna bağlı olarak, yaşanan pandemi sürecinden ve işletmelerin yaşadığı sorunlardan etkilenen taraflardan biri de muhasebe meslek mensupları olmaktadır. Bu amaçla, çalışmamızın bu bölümünde muhasebe meslek mensuplarının pandemi sürecinde mesleki açıdan ortaya çıkarmış olduğu olumsuzlukların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Buna ilişkin ulaşılan bulgular ve yorumlarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 3. Pandemi Sürecinin Mesleki Açıdan Ortaya Çıkardığı Olumsuzluklara İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Analizleri

İfadeler	\bar{x}	±S.S.
Pandemi Süreci muhasebe mesleğini maddi kazanç açısından olumsuz etkilemiştir.	3,93	1,352
Pandemiden dolayı muhasebe işlerinin işleyişinde büyük ölçüde aksaklık yaşanmıştır.	3,88	0,98
Pademinin etkisiyle işyerlerinin kapanması muhasebe meslek mensuplarının iş kaybına sebep olmuştur.	4,06	1,203
Pandemi süreci verimli çalışmamızı engellemiştir.	3,81	1,401
Pandemi süreci nedeniyle işletmelere birçok konuda danışmanlık yapmak zorunda kaldık bu durum ise iş yükümüzü arttırmıştır.	4,39	1,293
Pandemi sürecinden dolayı personel sayımızda azalma olmuş bu durumda işlerimizin	3,09	1,250

aksamasına neden olmuştur.		
Pandemi süreciyle uzaktan çalışma sistemi muhasebe mesleğinde bir takım sorunları beraberinde getirmiştir.	4,09	1,268
Pandemi sürecinden dolayı sgk ve gib işlemlerinde büyük ölçüde sorunlar yaşanmıştır.	4,02	0,93 8
Pandemi sürecinden dolayı kullanılan programlarda sorun yaşanınca çözömlenmesi zor olmuştur.	4,04	0,815
Pandemi sürecinden dolayı sağlıklı iletişim kuramamak nedeniyle mükelleflerimizle bazı konularda anlaşmazlık yaşanmıştır.	3,69	0,98 8

Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının pandemi sürecinde mesleki açıdan ortaya çıkan olumsuzlukları değerlendirmesi amacıyla oluşturulmuş olan ve %5’li likert ölçeğiyle sunulmuş olan önermelere verilen yanıtlara bakıldığında en fazla yaşanan olumsuzluk “Pandemi süreci nedeniyle işletmelere birçok konuda danışmanlık yapmak zorunda kaldık bu durum ise iş yükümüzü arttırmıştır.” önermesi olduğu görölmektedir. Bunu, katılımcıların verdiği yanıtlara ilişkin ortalama değerinin 4,39 olması doğrulamaktadır. “Pandemi süreciyle uzaktan çalışma sistemi muhasebe mesleğinde bir takım sorunları beraberinde getirmiştir.” İfadesinin ortalamasının 4,09 ve “Pandeminin etkisiyle işyerlerinin kapanması muhasebe meslek mensuplarının iş kaybına sebep olmuştur.” İfadesinin ortalamasının ise 4,06 olması bu konularda ortaya çıkan olumsuzlukların ilk sıralarda yer aldığını yansıtmaktadır. Bu ifadelere ve verilen yanıtlara bakıldığında, pandemi etkisiyle işyerlerinin bazılarının kapatılması ya da geçici olarak işleyişine ara vermesi, uzaktan çalışma sisteminin mesleki açıdan olumsuzluklara sebebiyet vermesi ve yine süreçten dolayı meslek mensuplarının kendileri dışında mükelleflere danışmanlık hizmeti vermesinden dolayı iş yükünün artması gibi nedenlerin birbiriyle yakından alakalı olduğunu göstermektedir. Tablodaki verilere bakıldığında bütün olumsuzluklara ait değerlerin birbirine yakın olduğu görölmektedir. Ancak “Pandemi sürecinden dolayı personel sayımızda azalma olmuş bu durumda işlerimizin aksamasına neden olmuştur.” Önermesine verilen yanıtın 3,09 olması bu önermenin diğerleri kadar sorun oluşturmadığını göstermektedir. Çünkü meslek mensuplarının çoğunluğu bu süreçte çalışan sayısında herhangi bir azaltma yapmamıştır. Fakat bütün ifadeler genel olarak değerlendirildiğinde, pandemi sürecinin muhasebe meslek mensuplarının çalışmasını olumsuz yönde etkileyecek bir takım sorunları ortaya çıktığı oldukça aşıkârdır.

3.6.3. Araştırmaya İlişkin Hipotezlerine Analiz ve Yorumları

Araştırmada, ortaya çıkan aksaklıkların neler olduğunu ortaya koymak amacıyla 4 adet hipotez kurulmuştur. Ve hipotezler %5 önem seviyesinde değerlendirilmiştir. Belirlenen hipotezler řu şekildedir.

H1: Mükellef sayısı ile mükellef sayısında azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Nazan Güngör Karyağdı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma*

H2: Pandemi sürecinde mükellefler iletişim kurma yöntemi ile evrakları teslim alma yöntemi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Pandemi sürecinde tahsilat noktasında sıkıntı yaşanma durumu ile gelir miktarınsa azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Pandemi sürecinde yapılacak işler konusunda aksaklık yaşanma durumu ile personel sayısını azaltma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 4. “Mükellef sayısı ile mükellef sayısında azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Hipotezinin Analizi

Ki-Kare Analizi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,650 ^a	4	,013*
Likelihood Ratio	15,539	4	,004
Linear-by-Linear Association	8,008	1	,005
N of Valid Cases	43		

P<0.05

H1 hipotezi için yapılan analize göre, Pearson Chi-Square değeri dikkate alınacaktır. Yapılan analize göre; p değerinin 0,013 olması ve 0,05 küçük olmasından dolayı H1 hipotezi kabul görmektedir.

35

Tablo 5. “Pandemi sürecinde mükellefler iletişim kurma yöntemi ile evrakları teslim alma yöntemi arasında anlamlı bir ilişki vardır “Hipotezinin Analizi

Ki-Kare Analizi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,109 ^a	2	,947*
Likelihood Ratio	,201	2	,904
Linear-by-Linear Association	,034	1	,854
N of Valid Cases	43		

P>0.05

Değişkenler arasındaki ilişkiyi değerlendirebilmek amacıyla Pearson ChiSquare değerleri olan (p:0,947) dikkate alınacaktır. Buna göre, p değerleri 0,05’den büyük olduğu için H2 Hipotezi reddedilmiştir. Bu durum, değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 6. “Pandemi sürecinde tahsilat noktasında sıkıntı yaşanma durumu ile gelir miktarınsa azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Hipotezinin Analizi

Ki-Kare Analizi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25,221 ^a	2	,000*
Likelihood Ratio	18,297	2	,000
Linear-by-Linear Association	18,424	1	,000
N of Valid Cases	43		

P<0.05

Pandemi sürecinde tahsilat noktasında sıkıntı yaşanma durumu ile gelir miktarınsa azalma olma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında ki-kare analizi yapılmış olup; sağlanan şartlara göre Pearson Chi-Square değerine dikkate alınmıştır. Bu değerinin ,000 olması ve %5 önem seviyesine göre p değerinin altında bir değer olmasından dolayı H₃ hipotezi kabul görmüştür. Yani değerkenler arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Tablo 7. “Pandemi sürecinde yapılacak işler konusunda aksaklık yaşanma durumu ile personel sayısını azaltma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Hipotezinin Analizi

Ki-Kare Analizi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,797 ^a	2	,407*
Likelihood Ratio	1,840	2	,399
Linear-by-Linear Association	,688	1	,407
N of Valid Cases	43		

p>0.05

“Pandemi sürecinde yapılacak işler konusunda aksaklık yaşanma durumu ile personel sayısını azaltma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezinin analiz sonucu değerlendirildiğinde yine şartları sağlama açısından Pearson Chi-Square değerine dikkate alınmış ve çıkan değerinin 0,407 olduğu belirlenmiştir. Bu değerinin %5 önem seviyesine göre, p değerinden büyük olması bu hipotezin reddedildiğini göstermektedir.

Tablo 8.Hipotezlerin Kabul ve Red Durumu

Hipot ez Numarası	Hipotez İsimleri	Kabul/Red Durumu
H1	<i>Mükellef sayısı ile mükellef sayısında azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.</i>	Kabul
H2	<i>Pandemi sürecinde mükellefler iletişim kurma yöntemi ile evrakları teslim alma yöntemi arasında anlamlı bir ilişki vardır.</i>	Red
H3	<i>Pandemi sürecinde tahsilat noktasında sıkıntı yaşanma durumu ile gelir miktarınsa azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.</i>	Kabul
H4	<i>Pandemi sürecinde yapılacak işler konusunda aksaklık yaşanma durumu ile personel sayısını azaltma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.</i>	Red

Sonuç

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ekonominin düzgün işlemesi, ekonomiye olan güvenin artması, yatırımları artması gibi birçok açıdan muhasebe mesleği önem arz eden meslekler içerisinde yer almaktadır. Ekonomik sistem içerisinde yer alan ve karmaşık yapıya sahip olan işletmelerin varlığının olması, işletme faaliyetlerinin her geçen gün çeşitlilik bakımından artış göstermesi, muhasebe işlemlerinin işleyişi ile ilgili oluşan sürekli mevzuat, yönetmelik değişiklikleri vb. sebeplerle muhasebe mesleği gittikçe zorlaşmakta ve meslek mensupları yoğun iş yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Özellikle 2019 Aralık ayından bu yana yaşanan Covid-19 Pandemi süreci bütün iş alanlarında olumsuzluklara neden olduğu gibi muhasebe mesleğinde de bir takım sorunları ortaya çıkarmaktadır Yaşanan süreçten büyük lide etkilenen işletmeler çeşitli sorunlarla karşı karşıya gelmiş; kapanma ya da geçici olarak faaliyetlerini durdurma noktasına gelmişlerdir. Ve mevzuatlara uyum sağlama, ayakta durma gibi birçok durumla da savaşmaya çalışmışlardır. Bu noktada işletmelerin gerek ticari faaliyetlerine ilişkin muhasebe işlemlerinin yürütülmesinde gerekse mevzuat, süreçle ilgili kararlar noktasında danışmanlık görevi yapmak muhasebe meslek mensuplarına da yüklenmiştir. Bu sebeple iş yükü daha da artan meslek mensupları bir takım sıkıntılarla karşılaşmışlardır.

Bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının Covid-19 Pandemi krizini ve etkilerini mesleki açıdan değerlendirmeleri ve bu noktada karşılaştıkları sorunların ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Muş ilinde yer alan muhasebe meslek mensuplarına çalışmanın amacına uygun olarak anket uygulanmış ve elde edilen 43 adet anket değerlendirilmiştir. Ve elde edilen sonuçlar SPSS 20 paket programında analiz edilip; yorumlanmıştır.

Nazan Güngör Karyağdı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma*

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, pandemi süreci meslek mensuplarının çalışma sistemini olumsuz etkilemiştir. Yaşanan süreçte birçok muhasebe meslek mensubu tam mesai çalışma sistemini benimsemesi ve mükellef sayısında azalma yaşayan ve yaşamayan meslek mensuplarının olduğu tespiti yapılmıştır. Bu tespite, ilgili soruya 22 meslek mensubunun “Evet” yanıtı; 21’inin ise “Hayır” yanıtı vermesinden yola çıkarak ulaşılmıştır. Mükellef sayısında azalma olduğunu kabul eden meslek mensuplarına azalma nedenleri sorulduğunda ise, en fazla azalma nedeninin “geçici olarak hizmet vermeme” olduğu belirtilmiştir. Pandemi sürecinde mükelleflerle daha çok telefon ile iletişim kuran meslek mensupları işleriyle ilgili evraklarını daha çok kapıdan alma yöntemi ile temine etmişlerdir. Bunu sosyal mesafeyi korumak adına yaptıkları yönünde açıklamalarda bulunan meslek mensupları bu sebeple zaman zaman evrak teslimi konusunda aksaklıklar yaşadıklarını savunmuşlardır. Genel olarak yapılacak işler konusunda sorun yaşayıp yaşamadıklarını tespit etmek amacıyla sorulan soruya ise, “Evet” ve “Kısmen” cevaplarının yoğunluklu verilmiş olması hem bu durumu doğrular nitelikte olmakta; hem de diğer işler konusunda da sıkıntıların yaşandığını açıkça göstermektedir. Covid-19 salgın sürecinde, tahsilat konusunda ciddi sorunlar olduğunu ve bunun elde edilen gelir noktasında da ciddi sorunlara sebebiyet verdiğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda oluşturulan hipotezimize baktığımızda ise (H3) kabul olan hipotezler içerisinde yer aldığını görmekteyiz. Bu durum, tahsilat konusunda yaşanan sıkıntıların gelir etme etmedeki sıkıntılarla doğru orantılı olduğunu göstermektedir. Yapılan analizler sonucunda, personel sayısında azalmaya gidilmediği yönünde bulgular elde edilmiştir.

Araştırmaya ilişkin hipotezlere bakıldığında ise, “Mükellef sayısı ile mükellef sayısında azalma olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Hipotezi (H1) kabul görmüştür.H2 hipotezinde yer alan pandemi sürecinde mükellefler iletişim kurma yöntemi ile evrakları teslim alma yöntemi değişkenleri arasında bir anlamlılık olmadığı tespiti yapılmış ve bu çerçevede H2 hipotezi reddedilmiştir.H3 hipotezi ise kabul görmüştür. Bu hipotezin kabul görmesi meslek mensuplarının tahsilat durumu ve elde edilen gelir durumu doğru ilişki olduğunu göstermektedir. Son hipotez olan H4 değerlendirildiğinde ise, pandemi sürecinde yapılacak işler konusunda aksaklık yaşanma durumu ile personel sayısını azaltma durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiş ve H4 hipotezi reddedilmiştir.

Sonuç olarak, süreç içerisinde muhasebe mesleğinin karşılaştığı birçok sorunun olduğu değerlendirilmeli ve bu kapsamda meslek mensuplarına gerekli kurum ve kuruluşlar tarafından destek sağlanmalıdır. Bu çalışmanın, yaşanan olumsuz süreçten dolayı muhasebe mesleğinde ortaya çıkan sorunların tespitinin yapılması yönünde etkili olacağı düşünölmüş olup; bu çerçevede çalışacak olanların daha çok meslek mensubuna ulaşarak kapsamlı bir çalışma yapması ve farklı analizlerle çalışmalarını desteklemeleri sağlanmalıdır.

Kaynakça

Türmob . (2021, 03 15). [https://www.turmob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bfdfoa/meslek-mensubu-dagilim-tablosu-\(sm-smmm\)](https://www.turmob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bfdfoa/meslek-mensubu-dagilim-tablosu-(sm-smmm)). adresinden alınmıştır.

Akyürek, A., Begde , Z., Yavuz, N., & Özkan , İ. (2016). Uzaktan Eğitim Uygulamasının Öğrenci Bakış Açısına Göre Değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi*

Nazan Güngör Karyağdı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 592-605. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/joiss/issue/30780/323661>

Arıkan, Y. (2006). Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Uygulamalarındaki Sorunlarına İlişkin Çözüm Önerilerimiz. *Mali Çözüm Dergisi* , 13-19. <https://www.ismmmo.org.tr/Yayinlar/Mali-Cozum-Dergisi/sayi-75/--2092>

Ayboğa, H. (2003). Globelleşme Sürecinde Ülkemizde Muhasebe Mesleği Ve Meslek Mensuplarının Eğitimi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 327-359. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/muiibd/issue/480/4089>

Aydemir, O. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentiler . *Muhasebe ve Finansman Dergisi* , 71-84. <https://doi.org/10.25095/mufad.396577>

Bilen, A. (2008). Doğu Anadolu Bölgesindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Profilleri, Etik Kurallarına Bakışları ve Meslek Sorunları Üzerine Bir Araştırma. *Mali Çözüm Dergisi* (85), 27-42. http://archive.ismmmo.org.tr/YAYINLAR/MALI_COZUM/MALICOZUM85.pdf

Bilici, N., & Aydemir , A. (2011). NUTS II TRA1 Açısından (Erzurum-Erzincan-Bayburt Bölgesinde) SMMM'lerle İlgili Profil Araştırması ve Karşılaştıkları Sorunlar. *EKEV Akademi Dergisi*, 353-372. docplayer.biz.tr/15982407-Nuts-ii-tra1-acisindan-erzurum-erzincan-bayburt-bolgesinde-smmm-lerle-ilgili-profil-arastirmasi-ve-karsilastiklari-sorunlar.html

Biyan, Ö. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Çalışma: Meslek Mensuplarının Demografik Durumları, Mesleki Sorunları ve Değerlendirilmesi. *Sosyo Ekonomi Dergisi* , 106-134. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosyoekonomi/issue/21077/226923>

Dağlı, S. (2013). Muhasebe Meslek Etiği Ve Meslek Mensuplarının Etik Hakkındaki Görüşleri Üzerine Isparta İlinde Bir Uygulama(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). *Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi*.

Ertaş, F. (2007). *Muhasebe Organizasyonu*. Ankara : Seçkin Yayınları .

Gökgöz, A., & Zeytin , M. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentileri: Bilecik Ve Yalova İlleri Uygulaması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 477-493. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduibfd/issue/20822/222895>

Gündüz, M., & Özen , E. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının Sorunları ve Mesleki Memnuniyetlerinin Analizi: Uşak İli Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* , 67-90. <https://doi.org/10.25095/mufad.396681>

İlliez, H. (2020). Uluslararası Standartlar Çerçevesinde Muhasebe Mesleğinde Kalite: Türkiye'de Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma (Yayımlanmış Doktora Tezi). *Kayseri Erciyes Üniversitesi*.

İşık, A., Özen , Z., & Orhan , K. (2006). *Meslek Mensuplarının Sorunları ve Çözüm Önerileri*(Yayın No:6). Denizli : Denizli SMMMO. <http://www.denizlismmo.org/kategoriler.asp?KATID=6>

Nazan Güngör Karyadı- *Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Krizini Ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmeleri: Muş İlinde Bir Araştırma*
Kalaycı, Ş., & Tekşen , Ö. (2006). Muhasebecilik Mesleğinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Isparta İl Merkezi Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(31), 90-101. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mufad/issue/35600/395425>

Karacan, S. (2014). *Etik Kavramı ve Muhasebe Meslek Etiği Kavramı* . Kocaeli: Umuttepe Yayınları .

Özçelik, A. (2020). Muhasebe Meslek Mensuplarında Etik Algılamaya Yönelik Araştırma (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). *Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi*.

Öztürk, V., Koçyigit, Ç., Çına , S., & Bal , E. (2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının Bazı Demografik Değişkenleri ile Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki: Ankara İli Örneği.*Doğuş Üniversitesi Dergisi* 12(1),84-98. <http://journal.dogus.edu.tr/index.php/duj/issue/view/1>

Özulucan, A., Bengü , H., & Özdemir , F. (2010). Muhasebe Meslek Mensuplarının Güncel Sorunları, Uygulamada Karşılaştıkları Yetersizlikler Ve Meslek Odalarından Beklentilerinin Unvanları Ve Mesleki Deneyim Süreleri Ynyle İncelenmesi: Türkiye Geneline Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (31) 41-64. <https://www.turmob.org.tr/ekutuphane/e6cbebfa-31b4-47d5-bfc4-94e969027c55/muhasebe-ve-denetime-bakis/1>

Polat, E. (2020). Muhasebe Meslek Mensuplarının Bağımsız Denetim Alanındaki Güncel Gelişmelere Bakış Açıları:Elazığ İli Örneği (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). *Elazığ Fırat Üniversitesi*..

Sevilengül, O. (2009). *Genel Muhasebe* . Ankara : Gazi Yayınları .

Terzi, A. (2010). Muhasebe Mesleği ve Rize' deki Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). *Erzurum Atatürk Üniversitesi*.

Tetik, N., Kınay , F., & Ciğer , A. (2008). Antalya İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Durum Analizi ve Beklentilerini Saptamaya Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(38), 70-79. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mufad/issue/35612/395697>

Yałın, S. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebecilik Mesleęinin Geliştirilmesiyle İlgili Tutumları . *Muhasebe ve Finansman Dergisi* , (55), 113-136. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mufad/issue/35635>

Yıldız, G. (2010). Muhasebe Mesleğinde Meslek Etiği ve Kayseri İl Merkezinde Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(36), 155-178. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiibd/issue/5893/78006>